

MAANDBLAD VAN

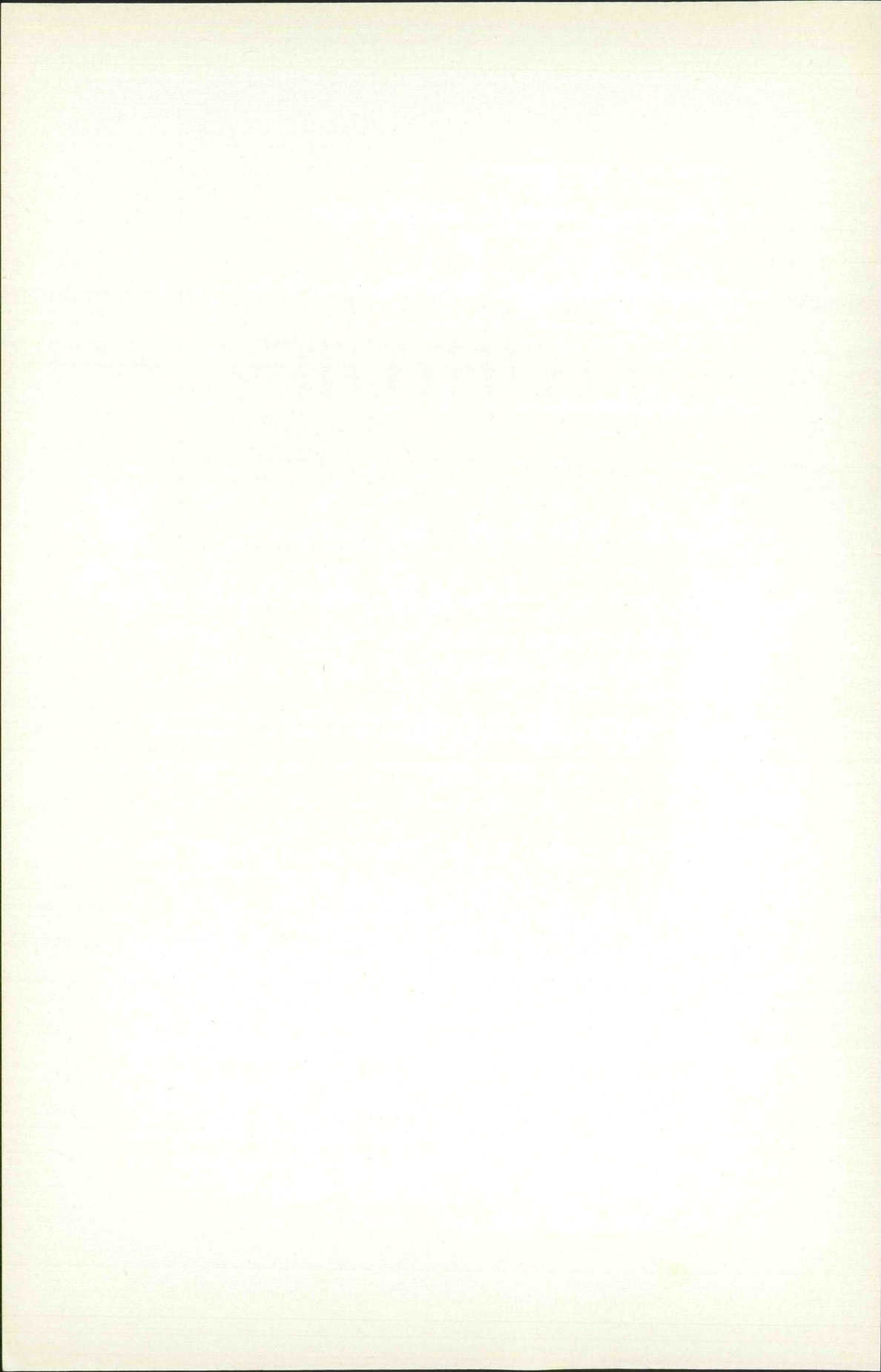
Oud-Utrecht

VERENIGING TOT BEOEFENING EN
TOT VERSPREIDING VAN DE KENNIS
DER GESCHIEDENIS VAN DE STAD
EN DE PROVINCIE UTRECHT

DRIE EN DERTIGSTE JAARGANG

1960

UITGAVE VAN DE VERENIGING

R E G I S T E R

Aalst (van), wijnkoper	28	W. van Iterson, Hoe heeft	
Abbinga (Simon)	8	Zeist zijn dorpsgronden ver-	
Adriaan VI, paus 30, 31,	64	loren?	143
Amerongen, tekening 1685	142	Dez., De stad Rhenen	145
Amersfoort, Latijnse school	3	B. Nicolson, Hendrick Ter-	
———, cavalleriestallen	1	brugghen	19
———, Franse kostschool	32	L. J. Rogier, schrikbeeld van	
———, Nut van 't algemeen ..	2	een staatsgreep in 1853	143
———, de Armen de Poth ..	66	R. Tolman e.a., Soest	84
———, schilderij J. v. Groene-		H. J. J. van Schaick, Paus	
stein	111—	Adriaan VI	30
———, schilderij Weissen-		K. Sierksma, De gemeente-	
bruch?	9, 28,	wapens van Nederland	62
———, Randenbroek	92	B. H. Slicher van Bath, De	
———, Ned. Oudh. Congres ..	136	agrarische geschiedenis van	
Anna Willemsdr.	126, 152	W.-Europa	62
Augustijnen	31	Nieuwe publicaties 19, 30—	
Averkamp (Hendrik), schilder	80 31, 113—114, 143—	144
Baarn, Eembrug	155	Bloemfontein, gevelsteen	148
Bargeius, predikant	87	Bogaers (mr. A.), dichter	91
Beek (Margareta van der)	144	Boger (Elisab. Beatrix)	127
——— (Pieter van der), tabaks-		Bongerd (Margareta van den),	
koper	144	wed. van Oostrum	86
Beer (Jan de)	74	Bonifatius (St.)	19
——— (Rg. de)	75	Bos (J. J.), predikant	74
Bentinck (S. P.), burgemeester	76	Bosch (L. E.), courantier	122
Berg, buurtchap onder Soest ..	3	———, drukkerij 122—	124
Berger (Jacob)	130	Bourgondië (David van)	116
Bertken (zr.)	19	Braband, polder onder IJssel-	
Be(ukz?) (Jan)	100	stein	137
Beyerskameren	108	Brederode (Walraven, heer tot)	12
Bilt, De, tolhuis 20, 64,	155	Breukelen, school	32
———, Sandwijck	92	———, grafkapel	72
Blauwkapel	7, 13,	Broek, polder onder IJsselstein	137
150		Bronsveld (A. W.), predikant ..	116
Boekaankondigen:		Buurkerk, klokken	103, 107
L. A. van Asch van Wijck, Het		Cas (Claes Govertsz.)	55
archief van kasteel de Haar ..	4	Centraal Museum, hist. afd.	
L. J. Bol, The Bosschaert	 11, 83,	115
dynasty	113	Cluen(?) (Adriaen Petersz.) ..	101
J. G. M. Boon, De kerk en de		Collectie Heldring	80
Herv. gemeente te Benschop	63	Cognac (J. C.)	138
R. Fruin, Opstellen over Wil-		Cornelis Frerixz.	138
lem van Oranje	84	——— Gerbrantsz.	74
W. Harzing, Hoe Rijsenburg		Couranten, Utrechtse	123
ontstond en groeide	114	Court (Petronella de la)	144
Ph. van Hinsbergen, Bronnen		Culemborg, schilderij Weissen-	
voor de geschiedenis van Zeist		bruch?	10
I, afb. III	5		

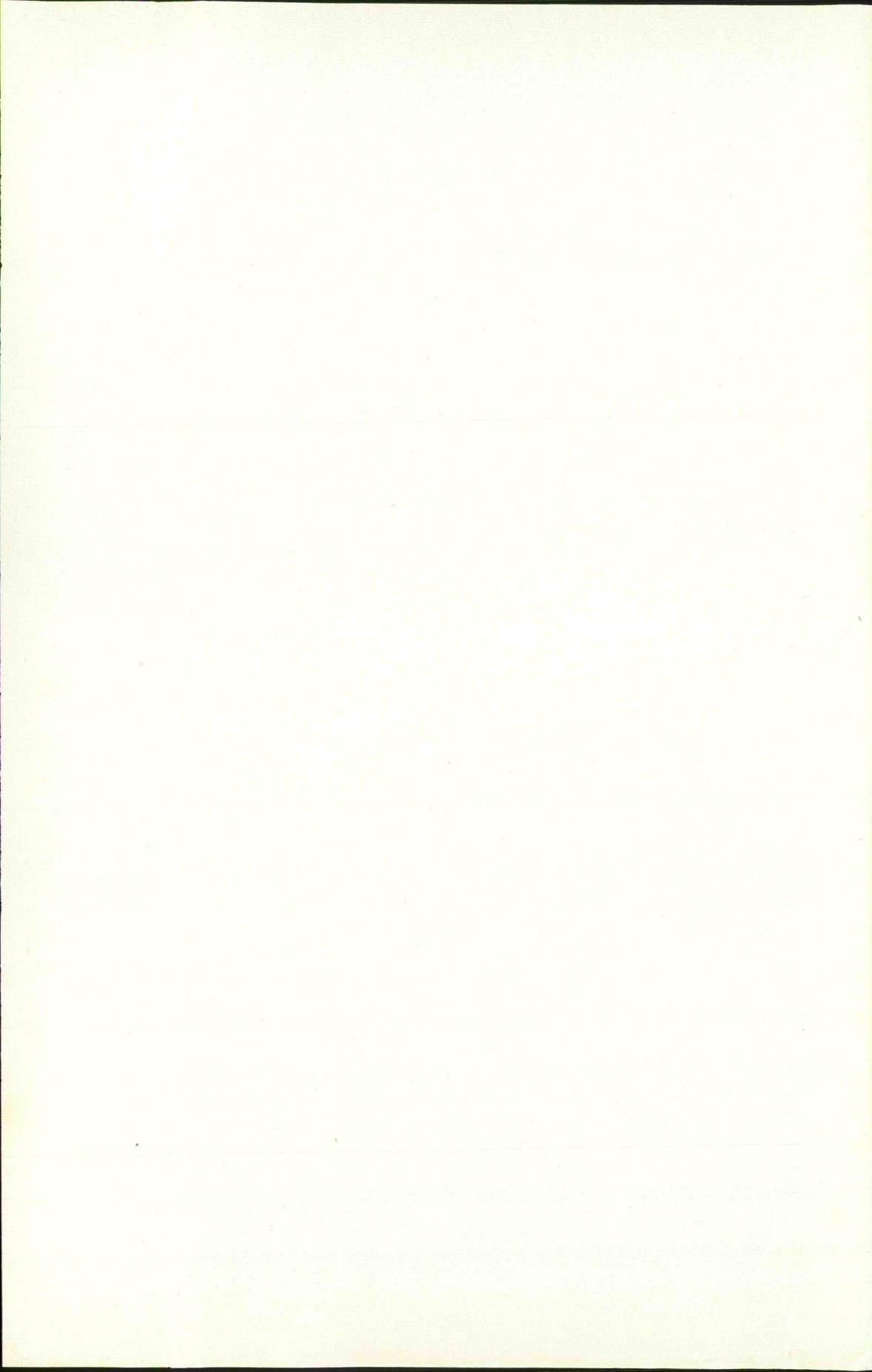
Dagblad (N. Utrechts)	124
Deen (mr. H.)	153
Diemerbroeck (Isbrand van)	132, 133
Doktershonoraria 17e, 18e eeuw	132
Domtoren, klokken	103
Doncker (Willem), bakker	77
Duitse Huis	54
Dijkman (.. Michielsz.)	75
Eembrugge	155
Emnes-buiten, kerk	156
Elst, school	3
Engelen (van), predikant ..	39, 40
Excursies:	
Paushuize, Kloostergang	9
Oudewater	45
Rijnsburg	93
Centr. Museum, Beyerskame-	
ren	125
Fliedner (Theodor)	120
Floor, diligecehouder	116
Flora's Hof	150
Gaesbeek (Jacob van)	46
Gaesbeekergilde, Soest 46-53,	
74-	76
Geertekerk, klokken	103, 107
Gerbert Aertsen	48
Gerrit Lammerse	75
Gewelsten en -versieringen	
108-110, 147-	149
Geuzensloot, Wilnis	64
Goyen (Jan van), schilder	82
Goyer (Cornelis de), arts	133
Groenestein (Jan van), schilder	111
Groeneveld (C.), beeldhouwer ..	57
Groot (mr. Jan die)	138
Groot-Auditorium	1
Grootveld, familie	68
Gulick (F. W. van), journalist	7
Gijsbert Hendriksen	48
Rutgerssen	48
Haar, kasteel de	4, 12
Haarzuilens. Zie: Haar	
Haegen (Franciscus van der),	
schoolmeester	32
Hamel (mr. Gerrit), advocaat	114
Harderwijk-Utrecht	116
Heldring (J. C. H.)	80
Hemert (Belia van)	152
(Cornelia van)	152
(Frans van)	126, 152
(Gijsbert Mertenz. van)	
.....	126, 152
(Willem van) ..	126, 152
Hendrik IV, keizer	8

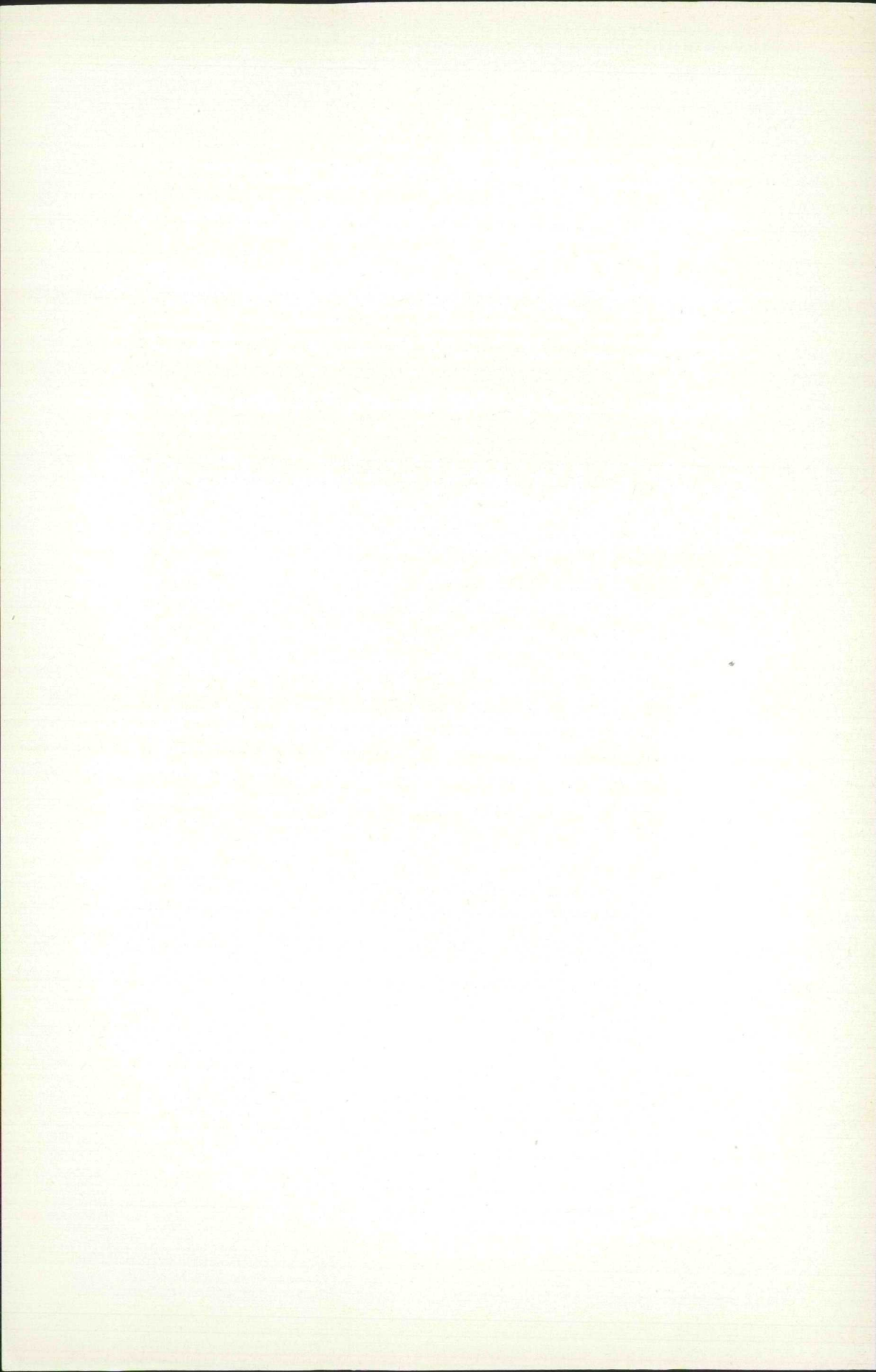
Heyendaal (mr. Johannes), ad-	
vocaat	132
Hoffman (Jan)	92
Hoogevest (T. van), architect ..	63
Hoofte (Sybilla)	130
Huizen te Utrecht:	
Drakenburch	114
Dubbelden Arend	77, 89
Putruwiel ..	126-132, 151-
Boothstraat 12	109
Heerenstraat 48	149
Korte Jansstraat 2 ..	54, 89, 90
Korte Jansstraat 23	147
Lagenoord 26	151
Mariastraat 3	147
Minderbroedersstraat 24	55
Oudegracht 101-103 ..	116, 135
Oudegracht 323	16
Pieterskerkhof 6	54
Schoutenstraat 13	77
Voorstraat, Vleeshuis	150
Humires (d'), maarschalk	38
Isaac Aertsen	48
Isac Jacobs	75
Isenburg (baron von)	95
Isendoorn (Johan van), schout	87
Izak Abrahamsz., stoelmaker ..	126
Jacob Hendriksen	48
Jacobikerk, klokken	102, 107
Jansen (Jan), onderwijzer	32
Janskerk, kloostergang ..	98-102
Janskerkhof	54
Kaiserwerth	118-121
Kemp (B.)	88
Keppel, predikant	96
Klokken in Utr. torens	92, 102-
.....	108
Koelen (H. Jansz.), tamboer ..	75
Kok (Rijk Willemsz.)	75
(Willem Rijksz.)	75
Korbisschoppen	35
Kroniekschrijver. Een vergeten	
22-28, 38-	42
Leeuw (I. de), drukker	123
Leeuwen (Cornelis van), maar-	
schalk	52
Lennart (Cläre), schrijfster	120
Lodesteyn, predikant	39, 43
Loeffler (Frederik), landmeter	67
Lopik, kerk	6, 20, 32
Louter (Jan de), schoolmeester	32
Mariëndaal, klooster	113
Meern, De, archaeologische	
vondsten	136
Meerwijk (Maria van)	114

Mer (Johan van der)	126, 152
Molen onder IJsselstein 137—	140
Mondriaan (P. C.), schilder ..	153
Montfoort, kasteel	2
Mus, apotheker	27
Mussert (ir. A. A.)	65
Muysert (Benjamin), school- meester	32
Mynden (Alewijn van)	32
Nassau (Willem van), heer van Odiijk	32
Nauta (J. L.), kostschoolhouder	32
Nicolaïkerk, klokken	103, 107
Nieuw-Loosdrecht, school	32
Nijhoff (Maria van)	126
Oortmans (Adam), brouwer ..	144
—— (Petronella)	144
Oosterdijk Schacht (Johannes), hoogleraar	132
Oosthuysen (Petrus Judocus van)	114
—— (mevrouw van)	92
Oostrum (Cornelia van)	85
—— (Johan van)	86
—— (Willem van)	86
Oranjekalender 1961	155
Oudaen (Sweder van)	126
Oudheidkundig Congres, Amers- foort	136
Oud-Utrecht:	
Secretariaat	6
Nog verkrijgbare publicaties	6
Jaarvergadering	21
Excursies. Zie aldaar.	
Voordrachten. Zie aldaar.	
Palmpaas	42— 44
Pas (W. van de), publicist	65
Paushuize	13
Pelt (Anthonis), arts	133
Peter Jacobsz.	138
—— Janse	74
Pieneman (Nicolaas), schilder	143
Pieterskerk	54
——, klokken	103
Pieterse (Jurriaan), bakker ..	77
Pipersberg-Holtzey (J. H. C.) ..	144
Poll (S. M. van de), wed. Alewijn van Mynden	32
Poppenhuis	144
Pot (mej. van der), geh. met Twiss	92
Pré (Abraham du)	144
Processie te Utrecht, 1673 26—	28
Provincie Utrecht in 1836 1—	3
Putruwiel .. 126—132, 151—	153
Putte (Jacob van der)	126

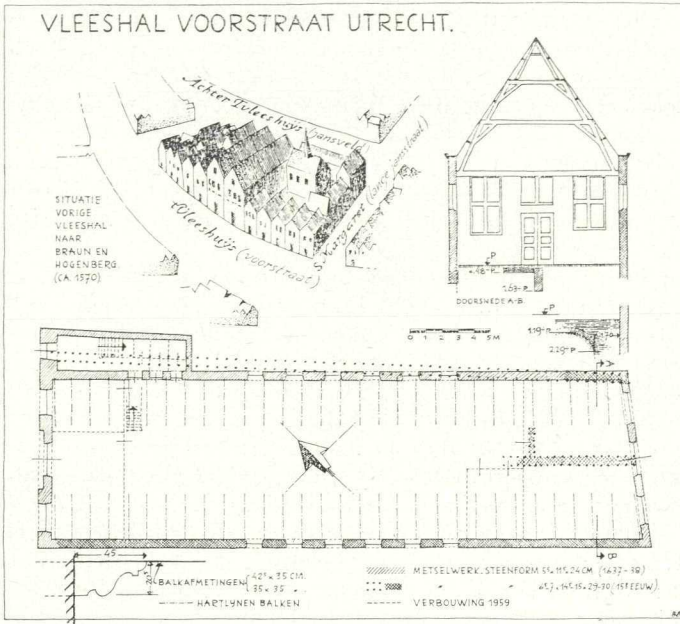
Ram (jhr. ir. H. E. Ram)	65
Randenbroek bij Amersfoort ..	92
Rechte helfte, die	151— 153
Ree (Willem van)	88
Reede (Frederik van), heer van Amerongen	85
—— (Godard van)	85
—— (Godert Adriaan van)	96
—— (Johan van), heer van Renswoude	41, 42
—— S. J. (Theodoor Adolf van)	85— 88
Renswoude, schoolmeester	32
Restaurants en vondsten 13—	
18, 54—58, 77—80, 89—90,	
98—108, 134—135, 149—	151
Rhemen, rechtsgeschiedenis	145
—— 1672/73	94— 97
——, tekening 1685	141
Rôtisserie-taverne Pont Saint- Jean	116, 135
Roverso (G.), beeldhouwer	135
Ruwiel (Oedele van)	126
Rijn (Hendrik van)	75
Rijnsburg, heerlijkheid 1797 ..	67
——, hofsteden, buiten- plaatsen	68
——, kermis in 1833	91
Saenredam (P.), schilder	31
Sandwijck, de Bilt	92, 115
Schoemaker (Andries) 22, 95,	140
Schoolberichten uit de Franse tijd	32
Schroeff Gz. (J. van der), boek- handelaar	123
Schuttersgilde, Soest	46, 53
Sionskameren	55— 58
Slob (Dirck), schout	144
Soest, Gaesbeekergilde 46—53, 74—	76
——, publicatie over	84
Someren (J. F. van), bibliothe- caris	84
Staatsgreep in 1853	143
Steenhuisen (Jan), stoelmaker	126
Stevyn (Simon)	138
Stoupa	38, 39
Straatnamen in Utrecht:	
Haverstraat	134
Zoutmarkt	8, 20
Suidbert, bisschop	33—37, 118
T-dieverij	117
Terbrugghen (Hendrik), schil- der	19
Tollius (Jacobus)	152
—— (Julia)	152
—— (François)	152
—— (Philippus Cornelius)	126, 152

Tollus (Adrianus), architect ..	67	Waverveen	3
Turnor (Margareta)	96	Weber (E. H.), architect	77
Twiss, geh. met mej. van der Pot	92	Weissenbruch (J.), schilder ..	10, 28, 29
Tijdsaanwijzing	2	Werfmuren	134
Tuyll van Serooskerken (Wil- lem Godard van)	96	Wessenaar, medicus	39
Utrecht, provincie, in 1836 1—	3	Weygel (Margareta)	123
— in 1672-74	22— 28	Wiel (G. van der), schoolmeester	32
—, archieven Ned. Herv.		Wilfrid, bisschop	34
Kerk	92	Willibrord (St.), patroon van kerken	19
Utrecht, stad, belastingen	1	Willink van Collen, familie ..	72
—, gymnasium	3	Wilnis, Geuzensloot	64
—, acad. gehoorzaal	1	Wit (P.), architect	135
—, straatnamen.		Witte (Emanuel de), schilder ..	83
Zie aldaar.		Witteveen (M. J.) N.V.	155
—, gevelstenen en -versie- ringen 108—110, 147—	149	Wouda (dr. J.)	122
Valck (Pieter)	126, 152	Wijde poort, gevelsteen	147
Veenhof (J.)	130	Wijngaarden (H. van), kost- schoolhouder	32
Velde (Johannes van der) 127,	152	Wijs Jr. (Cornelis de)	127
Veldnamen	18	IJsselstein	2
Vernooy (Jacob)	87	—, Franse kostschool	32
Vleeshuis	150	—, molen	137— 140
Vondsten en restauraties. Zie: Restauraties.		Zegveld, school	32
Voocht van Rijnveld (Frede- rick die)	126	Zeist, slot	31
— (Willem de)	126, 151	—, geschiedenis oude kerk	92
Voordrachten:		—, dorpsgronden .. 143,	155
Jansen, Utr. heuvelrug	21	—, school	3
Voorst (Elizabeth van)	126	—, bezwaren uitbreidings- plan	91
Voort (Cornelis van der)	133	Zeldenrijk (Izaak), schoolmees- ter	32
Vredenburg, kasteel	16—18, 79— 80	Zoutmarkt	8, 20
Vrij (Jacob)	130	Zutphen, advocaat	28
— (Walter de)	92	Zuylen (Belle van)	92
Wapenborden in Utr. kerken		— van Nyevelt (E. baron	4
1795	58—62, 69— 74	Zwarte water, demping	20

door een trappenhuis te bouwen dat de eigenlijke hal volkomen vrij liet 3).

Lagenoord 26. Nabij de Slotemaker de Bruïneschool is een vondst gedaan, welke erop wijst, dat zich op deze plaats in de late middeleeuwen een bakkerij van o.m. (lei-?) pannen heeft bevonden. Behalve talrijke scherven van leipannen werd ook een „misbaksel” van zes door te grote hitte aaneengesmolten (lei-?) pannen aangetroffen. Het verder te voorschijn gekomen materiaal aan aardewerk, baksteen en tegeltjes maakt een datering op de 15de eeuw het meest waarschijnlijk.

Ir. C. L. TEMMINCK GROLL

3) Zie ook „De Timmerwerf”, personeelsorgaan dienst O.W., apr. 1960.

DIE RECHTE HELFTE

„In het midden van de 16de eeuw blijkt het huis (Putruwiel) in tweeën te zijn verdeeld”, schrijft ir. C. L. Temminck Groll in het maandblad van oktober, blz. 126, en hij voert als bewijs een acte aan van 15 november 1522, waarbij Margriet van Beest, wed. De Voocht van Rijnevelt aan haar zoon Willem overgaf „die rechte helfte vander alinger huysinge ende hofstede . . , geheten Put Rueel . . ,

vrijlicken te hebben ende erfelicken te behouden terstont na sijns moeders doot”.

Ik vermoed, dat schr. de cursief-gezette woorden verstaan heeft als: rechter helft en daaruit geconcludeerd heeft, dat het huis in tweeën, in een rechter en een linker helft verdeeld was of werd. Toch geeft de veel-voorkomende term „die rechte helfte” geen aanleiding tot deze conclusie. Hij heeft niets te maken met „rechts”. Hij wil eenvoudig zeggen: juist, precies de helft van de eigendom, de halve eigendom, zonder dat er een feitelijke verdeling in twee helften plaats heeft gehad. Waarschijnlijk kon Margriet de Voocht van Rijnveld niet meer dan een half aandeel in het huis haar eigendom noemen.

Het is hetzelfde woord, dat we bijv. vinden in een bepaling in de Rechtsbronnen der stad Utrecht II, p. 297, nr. 9: „soe sel die boedelherde (boedelhouder) *rechte* rekeninge ende boedell-eedt doen”, d.i. juiste, nauwkeurige rekening. Het engelse quite.

Wanneer dan ook op 14 mei 1590 Willem de Voocht van Rijnveld en zijn vrouw voor de helft en Johan van der Mer en zijn vrouw voor de andere helft het huis Putruwiel transportereren aan Ghijsbert Mertenss. van Hemert, doen zij niets anders dan als gezamenlijke eigenaren het onverdeelde perceel overdragen.

Deze situatie herhaalt zich voortdurend. Als Ghijsbert van Hemert (van Hemerden) overleden en zijn weduwe Anna Willemsdr. tachtig jaar oud is geworden, komt opnieuw de eigendom in twee handen: hun kleinzonen Willem en Frans van Hemert worden n.l. (bij willig decreet van 2 febr. 1636) ieder eigenaar voor de helft. Willem verkoopt zijn helft (d'helfte van de alinge (= gehele) huysinge) aan zijn broer, zodat Frans alleen-eigenaar van Putruwiel wordt (transp. van 19 juli 1636). Van Frans komt de eigendom op zijn twee dochters Belia en Cornelia, ieder (weer) voor de helft. De term „rechte helfte” is dan al niet meer in gebruik, maar de zaak blijft dezelfde. Belia huwt met Jacobus Tollius, later hoogleraar te Duisburg. Na hun dood komt de halve eigendom aan hun kinderen Julia en François, ieder $\frac{1}{4}$.

Ook Cornelia is met een Tollius gehuwd. Hun zoon Philippus Cornelius volgt hen in de halve eigendom op en verkoopt te zijner tijd (transp. van 24 dec. 1691) zijn helft aan Pieter Valck te Amsterdam. Nu wil het toeval, dat deze Valck gehuwd was met bovengenoemde Julia ($\frac{1}{4}$) en dat door het overlijden van François diens kwart op zijn vader Jacobus vererft. Wanneer nu ook vader Jacobus sterft, komt dit (van François afkomstige) kwart aan Julia, zodat het echtpaar Valck-Julia van Hemert tenslotte eigenaar is van het gehele huis, dat zij dan ook in zijn geheel kunnen transportereren (19 maart 1697) aan Johannes van der Velde.

Het huis (dan en ook eerder reeds Groot-Putruwiel geheten ter onderscheiding van het zuidwaarts daarvan gelegen Cleyn Putruwiel) komt in de genoemde acte van 24 dec. 1691 voor het eerst voor als in tweeën *verhuurd*, wellicht als boven- en benedenhuis en dat is

lange jaren zo gebleven. Vandaar vertoont de tekening van Serrurier van 1724 (zie blz. 129) twee deuren.

Tevoren en ook daarna echter is het gebouw, in variërende verhoudingen, gezamenlijk eigendom van verschillende lieden geweest, zoals boven uiteengezet is.

v. C.

EEN STILLEVEN VAN MONDRIAAN

Ofschoon ik, door nog eens over een schilderij te schrijven, ten onrechte de indruk vestig, dat ik de bezitter ben van een belangrijk kunstkabinet, wil ik nogmaals door middel van dit Maandblad de aandacht vestigen op een onbekende schilderij van Mondriaan.

Pieter Cornelis Mondriaan is Amersfoorter van geboorte. Zijn vader was er hoofd van de christelijke school in de Blankenheimstraat. Hij zag er het daglicht op 7 maart 1872, maar reeds op achtjarigen leeftijd verhuisde hij met zijn ouders naar Winterswijk. In 1892 wordt hij leerling van Allebé aan de Rijksacademie voor beeldende kunsten. Veel schildert hij in de omtrek van de Amstelstad en aan Gein en Vecht. Na een kort verblijf in Zeeland, vestigt hij zich te Parijs, waar onder invloed van Picasso e.a. ook zijn stijl wijziging ondergaat. Gedurende de eerste wereldoorlog verblijft hij in Nederland, doch zoodra de oorlog is geëindigd trekt hij weer naar Parijs. Het dreigende oorlogsgevaar noopt hem in 1938 Parijs te verlaten en zich te Londen te vestigen, maar reeds in het eerste oorlogsjaar, wordt zijn atelier bij een luchtbombardement verwoest. Daarna zoekt hij veiligheid in Amerika. Hier ontstaat zijn nieuwe stijl van horizontale en verticale blokjes. Hij sterft te New-York op 1 februari 1944.

De hierbij afgebeelde Mondriaan bevond zich in mijn woning, als schoorsteenstuk boven een open haard van Brouwers aardewerk, toen ik dit huis in 1935 kocht. Het was een bijgebouw van het oude buiten Weldam, welks geschiedenis teruggaat tot in de middeleeuwen en door mij werd beschreven met gebruikmaking van belangrijke gegevens van jhr. mr. A. F. G. van Sasse van Ysselt in de Navorscher jrg. 93 bl. 155 e.v. Het is vermoedelijk de laatste eigenaar geweest, mr. H. Deen, die een paar jaar te voren ten zijnen huize overleed, die omtrent 1919 het theehuis als bijgebouw liet bouwen en dit inrichtte voor spel en muziek. Had hij dit schilderstuk gekocht toen Mondriaan tijdens de eerste wereldoorlog in Nederland verbleef, of schilderde deze het op bestelling op de vereischte maat? Reeds gedurende de tweede wereldoorlog werden in Amerika stukken van

Mondriaan met 8000 dollar betaald. Hoewel deze prijzen werden gegeven voor schilderijen in zijn nieuwste stijl, bewogen ook de prijzen voor ouder werk van zijn hand zich in stijgende lijn. Daar ik het economisch niet juist vond een waardevol stuk vast in het huis aangebracht te handhaven, heb ik een ander schoorsteenstuk doen aanbrengen en de Mondriaan los geëncadreerd. Eenmaal heb ik het voor een zacht prijsje aangeboden aan de gemeente Amersfoort, waar men noch ten stadhuize noch in het museum Flehite, voor zover mij bekend is, Mondriaans bezit. Dit aanbod heeft men niet geaccepteerd. Wel werd het stadsbeeld in den loop der laatste jaren hier en daar versierd met enkele in brons gegoten figuren (waarvan er een in de volksmond de naam van „magere Josje” verwierf), maar tot waardering van deze stadgenoot door aankoop van enkele voorbeelden van zijn oeuvre is men tot op heden niet gekomen.

Het zou mij interesseren te vernemen, of hier of daar te Amersfoort nog meer werk van dezen kunstenaar verblijft. Juist het feit, dat hij de jaren 1914—'18 hier doorbracht, maakt dit niet onmogelijk.

„Weldam”, Hoevelaken

S. W. MELCHIOR

N.B. In het artikeltje „Een stadsgezicht van J. van Groenestein” (Maandblad mei 1960 p. 111) noteerde ik dat in „Het Pensionaat”, Zuidsingel te Amersfoort kardinaal Van Rossum zijn laatste levensjaren doorbracht. Men zal begrepen hebben, dat kardinaal De Jong bedoeld was.

KLEINE MEDEDELINGEN

DE ZEISTER DORPSGRONDEN

De Van de Poll-Stichting te Zeist wijst er op, dat de vorige maand onder Nieuwe Publicaties genoemde brochure van prof. Van Iterson „Hoe heeft Zeist zijn vroegere dorpsgronden verloren?“ niet f 0,75 kost maar f 1,25. Men kan de brochure aanvragen bij de Van de Poll-Stichting, Gemeentehuis, Zeist.

ORANJEKALENDER 1961

Ons werd verzocht de aandacht te vestigen op de Oranjekalender voor 1961, die uitgegeven wordt door Pro Juventute. Gaarne geven wij daaraan gevolg. Wie f 2,85 gireert op no. 517400 van Pro Juventute ontvangt de fraai uitgevoerde kalender thuis. Hij steunt daarmee het werk van deze instelling, dat ten doel heeft kinderen te helpen, die het buiten hun schuld heel moeilijk hebben. Jaar op jaar geeft het koninklijk gezin zelf het voorbeeld, door foto's af te staan ten behoeve van deze kalender.

UTRECHTS HISTORIE IN VOGELVLUCHT

Enige maanden geleden is in de St. Jacobsstraat te Utrecht de forse nieuwbouw van M. J. Witteveen's Modemagazijnen N.V. geopend. Ter gelegenheid daarvan heeft de directie een eenvoudig geschrift uitgegeven, waarin de geschiedenis van Utrecht in enkele trekken is samengevat. Een tiental stadsgezichten en plattegronden verlevendigen de beschrijving.

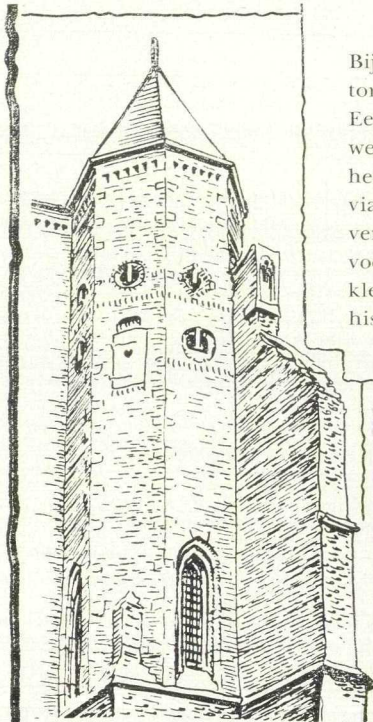
De directie van Witteveen is zo bescheiden geweest hierin geen enkele mededeling te doen betreffende de geschiedenis van haar filiaal te Utrecht, dat aanvankelijk aan de Oude Gracht gevestigd was. Daarom te meer verdient het waardering dat men dit geschriftje wilde uitgeven. Het is een gelukkig teken wanneer de leiding van grote bedrijven en zakenpanden meer dan oppervlakkige belangstelling tonen voor de stad en de plek waar zij gevestigd zijn.

EEMBRUG WORDT VERNIEUWD

Begin 1961 zal de tegenwoordige brug over de Eem te Baarn in het gehucht Eembrugge worden afgebroken, omdat een nieuwe brug gereed is gekomen. Die nieuwe heeft men van beton gemaakt. De oude is een houten ophaalbrug, gemaakt dus van hetzelfde materiaal als haar voorgangsters sinds de middeleeuwen. Zoals men weet was Eembrugge vroeger een belangrijke plaats, juist door het feit dat de brug er lag. Oorlogsgeweld maar vooral overstromingen hebben geleid tot de ondergang van Eembrugge als stad; het is geheel door Baarn overvleugeld, bij welke gemeente het sinds 1811 hoort.

TOLHUISJE WEER OPGEBOUWD

Het aardige tolhuisje aan de Soestdijkseweg in De Bilt, dat afgebroken moest worden omdat het een sta-in-de-weg was op de Soestdijkseweg, maar waarover de gemeenteraad besloot dat het door verplaatsing behouden zou blijven, is herrezen. Het interieur werd aangepast aan de wooneisen van deze tijd, maar uitwendig bleef het onveranderd. Zodat het tolhuisje in het zich vernieuwende dorp De Bilt een aantrekkelijke herinnering aan vroegere dagen blijft vormen.

Bijgaande illustratie betreffende de toren van de hervormde kerk te Eemnes-Buiten, ontlene wij aan het weekblad Cobouw. De tekenaar, de heer J. Bouman uit wiens werk wij via Cobouw al eerder iets ontleenden, verwierf dit jaar de A.N.W.B.-prijs voor zijn tekeningen betreffende kleine wetenswaardigheden van het historisch schoon in stad en dorp.

GEHEIMZINNIGE TORENKAMER

DE PAS GERESTAUREERDE KERKTOREN VAN EEMNES-BUITEN, DIE EEN GROTE OVEREENKOMST VERTOONT MET DIE VAN LOENEN EN AMERONGEN, HEEFT SCHIJNBAAR TWEE TRAPTARENTJES, DIE IN DE HOEKEN STAAN, GEVORMD DOOR TOREN EN KERKSCHIP.

ALLEEN DE NOORDEL'IKE TOREN HEEFT EEN STENEN SPILTRAP, DIE TOEGANG GEEFT TOT DE GROTE TOREN. EEN HOUTEN LOOPBRUG DWARS DOOR DE TOREN VERBINDT DE KLEINE TORENTJES ONDERLING.

VIA DEZE BRUG KOMT MEN IN DE ACHTHOEKIGE RUIMTE BOVEN IN HET ZUIDEL'IKE TORENTIE. DE BESTEMMING VAN DIT VERTREK DAT DOOR UREEMD GEVORMDE OPENINGEN IN DE MUUR-NISSEN WORDT VERLICHT, IS ONBEKEND.

